Byvandring i Kvadraturen

Michael 2026; 23: 463–465
doi: 10.5617/michael.13806

Interessen var stor da Helsehistorisk forum *inviterte til historiske byvandringer i Kvadraturen. Over hundre deltakere fikk oppleve det gamle Christiania med professor Per Holck som veiviser.*

Vandringene ble arrangert tre søndager på rad, 30. august, 6. september og 13. september 2026. Deltakerne fikk innblikk i Christianias historie – fra



Figur 1. Deltakerne fikk oppleve kjente og mindre kjente sider av Oslos historie under byvandringen i Kvadraturen. Vandringene startet på Christiania torv. Det tidligere Garnisonssykehuset til venstre i bildet. Foto: Erlend Hem



Figur 2. Christiania torv var byens sentrum i de første hundre årene etter grunnleggelsen i 1624. På 1900-tallet ble torget dominert av biltrafikk, før det ble rehabilitert i 1990-årene. I forgrunnen ses Hansken*, en bronseskulptur av Wenche Gulbransen fra 1997. Den viser til fortellingen om at Christian IV pekte ut stedet der den nye byen Christiania skulle anlegges etter bybrannen i 1624. Legenes hus fra 1996 ses i bakgrunnen. Foto: Byantikvaren i Oslo/Digitalt museum. CC BY-SA 4.0*

medisin og samfunnsliv til arkitektur og byutvikling. Alle tre søndagene viste været seg fra sin beste side med strålende sol.

Vandringene startet på Christiania torv, midt i den gamle byen som Christian IV grunnla etter storbrannen i 1624 (figur 1). Her ligger Anatomigården som er Oslos eldste bevarte bindingsverkshus. Fra 1815 til 1852 holdt universitetets anatomiske undervisning til her. Det ble innredet et anatomisk auditorium med plass til 70 tilhørere og en egen disseksjonsstue. Henrik Wergeland (1808–1845) studerte anatomi her. Erfaringene hans fra anatomisalen kom blant annet til uttrykk i diktet *Pigen paa Anatomikammeret* (1837). På torget ligger også det tidligere Garnisonssykehuset som fra 1814 huset Universitetsbiblioteket. Siden 1996 har Legenes hus hatt tilhold på torget (figur 2).

Fra torget gikk turen gjennom Rådhusgata, Nedre Slottsgate og Revierstredet, videre forbi Waisenhuset i Kongens gate og til Bankplassen. Underveis ble deltakerne kjent med en rekke bygninger og steder som har spilt

viktige roller i Christianias historie. Blant bygningene som ble omtalt, var Statholdergården, der stattholder Ulrik Frederik Gyldenløve holdt til, Magistratgården, som huset byens administrasjon på 1800-tallet, og Kanslergården, som senere ble den gamle Krigsskolen. Slik fikk deltakerne innblikk i både byggeskikk, samfunnsliv og byens politiske og militære historie. En kanonkule bevart i en husvegg ga et håndfast minne om Karl XIIs angrep på Christiania i 1716.

Per Holck formidlet historien med stor kunnskap og engasjement, og ved hjelp av lydutstyr kunne deltakerne følge fortellingene også i byens søndagsgater. Vandringene ga et levende møte med Christianias fortid og minnet oss om hvor mye historie som fortsatt finnes bevart i hovedstadens eldste gater og bygninger.

Erlend Hem
erlend.hem@lefo.no

Erlend Hem er instituttsjef i Legeforskningsinstituttet, professor ved Universitetet i Oslo, styreleder i Helsehistorisk forum og redaktør i Michael.